

Вікторія Рагозіна, кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник лабораторії дошкільної освіти і виховання Інституту проблем виховання НАПН України

«Малюємо» натюрморти в різних техніках

У нашому майстер-класі для дітей старшого дошкільного віку пропонується створити два різні натюрморти у різних художніх техніках, які сподобаються дітям – техніка рваної аплікації і малювання пастеллю. Перша техніка рваної аплікації дещо нетрадиційна і якщо й використовується у ДНЗ, то не у процесі створення таких зображень як натюрморт, крім цього вона проста й не передбачає умінь орудувати ножицями, а отже й безпечна – у цьому ще один плюс для вихователів, яким конче потрібно дбати про техніку безпеки дітей.

Друга – малювання пастеллю, теж «не частий гість» у дитячих садках, адже для неї потрібен цей художній матеріал, який є недешевим, а отже, не завжди присутній у групах на заняттях зображувальною діяльністю. Пастель потребує уваги і опанування певними прийомами роботи, що не часто вміють робити навіть вихователі. Крім цього, дитина має дотримуватися акуратності у роботі, інакше є небезпека забруднити зображення і не досягнути гарного ефекту. Проте, якщо присвятити час на занятті практикуванню дітей наносити лінії і штрихи пастеллю, зусилля вихователя будуть виправданими, адже у дітей вийдуть надзвичайно яскраві, «живі», об'ємні зображення, які їх вразять, як і глядачів – батьків, однолітків, педагогів. Отже:

Натюрморт № 1 (Художня техніка: *рвана аплікація*).

Приготуйте матеріали: кольоровий папір, заготовки з деталями натюрморту (для кожної дитини), клей-олівець.

Запропонуйте розглянути репродукцію натюрморту, наприклад, В. Валуєвської «Натюрморт». **Фото 3**. Запитайте у дітей що вони помітили на картині (різні предмети, квіти, фрукти). Підсумуйте висловлювання дітей і поясніть, що картина, на якій художник зображає посуд, квіти, фрукти, овочі, називається натюрмортом.

Запропонуйте **гру «Створи натюрморт на столі»:** створити натюрморт на столі, використовуючи муляжі фруктів і овочів, іграшковий посуд, полотняні серветки, рушнички. Розкажіть прості правила складання натюрморту, наприклад:

- у натюрморті не може бути дуже багато предметів – бажано взяти один крупний, а декілька – меншого розміру (наприклад, один кавун і декілька яблук чи слив);
- у центрі краще розмістити крупний предмет, а біля нього менші за розміром.
- добре, коли у натюрморті поєднується один чи декілька предметів посуду і фрукти чи овочі.

Після гри запропонуйте дітям виготовити свій натюрморт ... з паперу.

Хід роботи: Роздайте дітям заготовки з деталями натюрморту **Фото 4**. Попросіть їх відривати всі деталі по контуру. Нехай діти розташують на окремому кольоровому аркуші (це буде фон – **Фото-5**) всі деталі натюрморту – щось ближче, а якісь предмети далі **Фото 6**. У разі необхідності тактовно допоможіть дитині з композицією – «давай спробуємо зробити так чи так – як тобі більше подобається?». І тільки після цього запропонуйте приклеїти деталі до основи. **Фото 7**

Творче завдання з бажаннями: дітям, які швидше впоралися, можна запропонувати пофантазувати і виготовити квітку у вазі, рум'яний бік яблучка, рамку картини.

Завданням більш складного рівня може стати створення власних натюрмортів з пластиліну чи паперу після сприймання і обговорення натюрмортів видатних митців, наприклад, Джезеппе Арчимбольдо. **Фото 8** Покажіть дітям варіант картини із зображенням натюрморту. Не повідомляйте перед обговоренням назву картини, а спонукайте їх розглянути і розповісти що вони помітили на ній. І тільки після цього вихователь може перевернути репродукцію і запитати що тепер на ній відбувається. Діти здивуються цікавому ефекту: виявляється, якщо перевернути репродукцію, то натюрморт з фруктів перетвориться на дідуса! Доцільним буде і задати дітям запитання: чому, на їх погляд, художник зобразив дідуса-садівника у такий спосіб?

Натюрморт № 2 (Художня техніка: графіка) (із використанням авторського альбому художньо-творчої діяльності старших дошкільників Впевнений старт: альбом з художньо-творчої діяльності дитини. В 3-х частинах. Ч.1./ [В.В.Рагозіна, Н.В.Очеретяна]. – К.: Українська академія дитинства. – 2017. – 32 с.

Приготуйте матеріали: репродукцію натюрморту К.Лисової «Сезон кавунів» **Фото 1**, аркуш-основу для роботи із контурним зображенням предметів натюрморту **Фото 2**, пастель.

Хід роботи: Розгляньте з дітьми репродукцію картини К.Лисової «Сезон кавунів». Розпитайте дітей, що вони помітили на картині - які предмети, овочі чи фрукти, ягоди (діти здивуються, дізнавшись, що кавун є ягодою, а не фруктом!).

Запропонуйте дітям на окремому білому аркуші намалювати окремі виноградинки, грушку, скориставшись візуальними порадами у рубриці до цього заняття «Вчимося малювати» **Фото 3** - на малюночках діти побачать як обводять пастеллю контур фрукта, а потім розтушовують пальчиком фарбу.

Організуйте процес виконання зображення поетапно, скориставшись покроковим зображенням на методичній сторінці:

1. Спочатку попросіть дітей намалювати пастеллю контури фруктів і кавуна. Вертикальними штрихами намалювати м'якуш кавуна.

2. Замалювати пастеллю частинку груші та винограду, а потім пальчиком розтушувати колір по всій поверхні фруктів. Коричневим домалювати насінинки на кавуні, хвостик на грушці та гілочку.

Насолодись зображенням фруктово-ягідного натюрморту.

З виготовлених дітьми натюрмортів можна створити експозицію у кімнаті групи.

Більше **ідей** і вже **розроблених для педагогів занять** зображувальною діяльністю зі старшими дошкільниками можна знайти у **авторських альбомах** з художньо-творчої діяльності для дітей старшого дошкільного віку:

- Рагозіна В.В., Н.В. Очеретяна. Учимося в майстрів декоративно-ужиткового мистецтва: малюємо, ліпимо. Шостий рік життя. Альбом для дитячої творчості та методичні рекомендації / В.В. Рагозіна, Н.В. Очеретяна. – Київ: Генеза, 2017. – 48 с. + 12 с. вкл. – (Серія «Маленький митець»).

2. Впевнений старт: альбом з художньо-творчої діяльності дитини. В 3-х частинах. Ч.1./ [В.В.Рагозіна, Н.В.Очеретяна]. – К.: Українська академія дитинства. – 2017. – 32 с.